

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen **vasárnap és csütörtökön.**

Elfizetési ár:

Negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kéziratok címezendők.

Hirdetéseket és nyilvántári közleményeket

a kiadóhivatal

méréselt áron számít fel.

Gazdasági szervezkedések.

A gazdasági jólét feltételei közt elsőrangú szerepe van a gazdasági erők egyensúlyának. Amilyen mértékben a különböző gazdasági egzisztenciák megtalálják mind az eszközöket a fentartásukhoz és fejlődésükhöz elengedhetetlen érvényesülésre, olyan mértékben gyarapítják a közjótétet és emelik a maguk felvirágztatásával az ország gazdasági erejét.

Egyik eszköze az érvényesülésre való törekvésnek a szervezkedés. Ha bárhol, bármilyen gazdasági foglalkozási ág szervezkedik, föltéve, hogy a nemzetnek gazdasági érdekeit tartja szem előtt, — ezzel olyan erőgyűjtést végez, amely végső elemzésében az országnak válik javára. Veszedelem csak ott fenyeget, ahol a szervezkedésbe túlzások csúsznak be, vagy oly jelszavak kerülnek felszínre, amelyek surlódásokra, ellentétekre, tehát erőpazarlásra vezetnek. De itt is megvizsgálandó vajjon az, amit túlzásnak hirdetnek, vagy kártékony jelszavak bélyegeznek meg, valóban az-e, és nem-e inkább túlzás a másik részről, amelynek oka az elfogultság vagy a félreértés.

A kereskedők most folyó országos szervezkedését, aminek érdekéből nálunk is lesz a jövő vasárnap értekezlet az itteni kereskedő-egyletben, — nemely oldalról nem jó szemmel nézik. Nem egy fontos gazdasági ágnak érvényesülésre való törekvését látják benne, hanem ellenséges erőgyűjtést a harcra. Így például harciasnak hirdetik a kereskedők kolozsvári szervezkedése alkalmával elhangzott egyik beszédét és hadüzenetet olvasnak ki belőle a mezőgazdaság ellen. Hát megengedjük, hogy lehetett volna hangfogó alkalmaszni annak a beszédnél és simább, enyhébb formában kifejezni azt, ami abban a beszédben van, de voltaképpen bárhogy értelmez is a tárgyilagosságot az a beszédet, nem olvashatja ki belőle azt, amit többfelől belemagyarázni törekcsenek. Nem hadüzenet az, hanem a védekező jelszava; nem harcra való tüzelés és ingerlés, hanem az elerőtlenedést, az elcsüggedést meggátolni akaró buzdítás.

A magyar kereskedelem fentartása és erőteljessé kifejlesztése: közödek. Annak elnyomása, vagy az elnyomására irányuló és bárhonnan, bárkitől származó törekvés: határozottan káros nemcsak a kereskedő osztályra, hanem a nemzet összességére is. Hogy van egy túlzó irányzat, amelynél ez a törekvés

tapasztalható, ez tagadhatatlan. Ha tehát ezzel szemben védekezésre, ellentállásra szervezkednek a kereskedők: ebben csak a létérő való küzdelem leg-
elemibb törvényének engedelmessékednek, sőt hazafias is a cselekedetük.

S megmondhatjuk nyíltan, mire szervezkednek. Arra, hogy az ellenük irányuló törekvések ellen védekezzenek és hogy a maguk érdekei számára éppen olyan hathatós képviseletet teremtsenek, mint amilyent teremtenek maguknak a többi gazdasági ágak: akár az ipar, akár a mezőgazdaság. Szervezeteik számára szabad mozgást, meghallgatást és érvényesülést keresnek és a törvényhozásban a maguk érdekei képviselőinek szintén óhajtanak helyet. Ebben nincs jogtalanság, nincs méltánytalanság, legkevésbé van pedig benne hadüzenet.

Ha a kereskedők részéről a mezőgazdasággal szemben elfogultság vagy rosszakarat mutatkozik, bizonyára mi lennénk az elsők, akik — mindenkor első sorban a mezőgazdálkodás érdekeiért küzdve — a legsúlyosabban elitélnék az ilyes törekvéseket. De azt tapasztaljuk, hogy a kereskedők a legteljesebb mértékben elismerik a mezőgazdasági érdekek védelmének elsőrangú fontosságát, elismerik, hogy hazánkban föltétlenül a mezőgazdaságot illeti meg a vezető szerep, tehát jogos is annak érdekéből minden megtenni.

Csak azt nem hajlandók elismerni, hogy a mezőgazdaság kizárólag magának követelhesse az egyedüli államfenntartó, az egyedül mértékadó jelleget.

A természetszerűsúlyt és befolyást, mely a mezőgazdaságot hazánkban megilleti, sem kétségbe vonni, sem kifogásolni nincs joga senkinek. De hogy a kereskedelmi és ipari érdekkörök ne törekdhessenek szintén arra, hogy a nyilvánosság küzdőterén vívják meg a maguk jogos érdekeiknek harcát, — azt követelni sem nem jogos, sem nem méltányos.

Mi tehát nem látunk harcias indulatot: a kereskedők szervezkedésében sem nem találjuk helyenvalónak, hogy ilyen irányzatok belemagyarázásával egy tiszteletre méltó gazdasági szervezkedésnek hitelet akarják lerontani.

A gazdasági erők egyensúlyához igenis hozzá tartozik, hogy ne legyenek egyes szervek túlerősek és minden érvényesülési eszközzel bőven felruházottak, holott más gazdasági ágak erői védtelenül, elgyengülve és súlytalanul állanak az anyagi küzdelemben.

A szolidaritás érzete nélkül a gazdasági tényezők nem érvényesülhetnek

általában a nemzetre nézve, mert az egyedül túltengés veszélye könnyen végzetessé válhatik a nemzet egyetemére. A nemzetnek minden erőre egyaránt, egyenlő mértékben szüksége van. Elcsenevezni nem engedhet egyes szervezet, mert ezt az egész szervezet súlyosan és keservesen megérezné.

Jóakarát és kölcsönös támogatás, becsületes megértése és méltánylása a jogos és a közre nézve hasznos törekvéseknek, — ez az egyedüli módja a gazdasági erőegyensúly fentartásának és a nemzeti erők összehangzatos működésének.

Magyarok vándorlása. Kétséggelvalóan nagyon érdekes az az előadás, melyet az országos magyar gazdasági egyletben Perényi Béla az Amerikába vándorolt magyarok viszonyairól tartott. Rendkívül fontos kérdés ez. Hiszen 5 a tengerentúl járt, az ottani viszonyokat nagyon jól ismeri és egymillió kétszázezerre teszi az Amerikában élő magyarok számát, ami azonban valószínűleg kevesebb lett általa értékelve a még megdöbbentőbb valóságnál. Legalább erre kell következtetnünk abból, hogy csupán a múlt évben 206000 magyar honos szállott ki Amerika partjain.

Rettenetes megcsapolása az egy mindössze 20 milliós nemzet népességének és valósággal szükségesszerű dolog arra gondolnunk, hogy nemcsak meg kell állítani a kivándorlás folyamatait, hanem a lehetőségig elő kell idéznünk az idegenbe ment magyarok visszavándorlását is.

Fokozza ennek a kivanatosságát az a meggyőzés, melyet az Amerikában élő magyarok átalakulásáról mond el a felolvasó:

„Mi odakünn nemcsak azt látjuk, hogy folyton fokozódik azok száma, akiket a mostoha sors oda, a messze idegenbe űzött. Mi érezzük, mert érezzünk kell, hogy ennek a tengeren túli világnak a levegőjében levegőzzük nemzeti gyöngéinket s mintegy zománcoként von be bennünket az amerikai ember minden jó tulajdonsága. Amerika iskolája lett a szenvedélyek rabságát selym, lobbanékony természetű, pillanatnyi sikereket hajhászó, a tartós, együttes és alapozó munkára képtelen, az ipartól és kereskedelemről idegenkedő, a vállalkozói szellemet nélkülöző, a nagyúrias passziókban vakmerő, de egyebekben bitoratlan, az egyes dolgokban ok nélkül szigorú, másokban meg túlságosan is pazar magyar embernek. A könnyűvérű magyart, aki idehaza olyan könnyen nyakára hagott a pénznek, komolylyá, megfontolóvá teszi az a rémcis élet-halálharc, melynek nyüzsgő zsvájába egyszerre bekekerül. A rokon és jóbarát nélkül nehéz utjára induló, egyesegyedül

önmagára hagyott lélek megizmosodik, megedződik, míg tisztességes kenyérkeresetre talál. Megtanulja az amerikaiól a csendes, zajtalan munkát, a józanságot, a higgyadságot, az ipar- és kereskedelmi szeretetét. Vajudó gazdasági életünknek hatalmas tényezőjévé válhatnak az amerikai levegőben megedződött magyarok.

Hanem persze nehéz és egyelőre szinte elérhetetlennek látszó annak a megoldása, miként hozhatók és hódíthatók vissza a megvagyonosodott és a tengerentúli világ egészséges üzleti szellemétől áthatott véreink. Erre nem tud feleletet sem a felolvasó, sem az őt vendégül látott orsz. gazdasági egyesület. Sőt bizvást mondhatjuk, hogy a Köztelek irányja éppen az ellenkezője annak, mint amire valaha a kivándorolt magyarok visszászállítára érdekében gondolhatunk.

Ha őszinték akarunk lenni, nem hallgathatjuk el, hogy a közgazdaságilag gyarmati viszonyban levő hazánk nem adhatna munkateret és megélhetést annak a milliót meghaladó magyar néznek, mely Amerikában dolgozik. Ez csak önálló vámtérület mellett volna lehetséges, erőteljes, hatalmas iparfejlesztés és az azzal karöltve járó hatalmas kereskedelem kialakulásával.

Mai viszonyaink között még csak nem is álmódhatunk arról, hogy az Amerikában élő és ott még főlöszleggel is rendelkező véreink elhatározzák magukat a hazatérésre. Ellenkezőleg, az a megdöbbentő tapasztalás áll előttünk, hogy munkásaink még mindig nagy tömegben hagyják el az országot és mennek idegenbe. Nemcsak Amerikába, de más külföldi államokba is, főleg Németországba és Romániába, ahol — sajnos túlynyomóan eszélszolgálatban és szegény sorban — szintén 120000 magyar alattvaló él ez idő szerint, nem szólva azokról, akik ott már végleg elolhosodtak és a magyarságnak örökre elvesztek.

És amire nem lehet büszke az egyoldalú agrárius irányzat: a kivándorlók legnagyobb tömegükben gazdasági munkások. Tehát abból a körből valók, melynek csakugyan itt kellene élni, hálni, ha igaz volna, hogy nekünk mindörökké csak agrikultrú országnak kell maradnunk és semmi másnak.

De bizony nem igaz ez. Hiszen éppen a napokban utazott egy nagyobb csoport bécsai, Szivacz vidéki mezői munkás Németországba. Mind erőteljes férfi és női munkás, akik novemberig ott maradtak a részükre biztosított mezői munkában és akik — tapasztalás szerint — az útiköltségen túl, egyenkint még bizonyos összegű megtakarított pénzt is hoznak télire haza. Vajjon, ha ugyanezt a célt elérhetnék itthon, elképzelhető-e, hogy akkor idegenbe mennének ezek a munkások? És nem bizonyos-e, hogy ezt a célt elérhetnék itthon is és hogy ebben nem esnék semmi kára a gazdáközönségnek sem, ha önálló vámtérületen erőteljes iparral rendelkezni és állandó keresetet tudnánk adni az egész munkásnépünknek?

Ime, csak ez a választ nem is igénylő, mert a feleletet magában foglaló kérdés jelöli meg annak a másik kérdésnek a megoldását: miként lehetne visszahódítani a tengerentúli magyarokat.

Uj szőlők telepítése.

Hazánkban a szőlő telepítés napról-napra nagyobb tért hódít. Különböző mióta a filokszerá pusztítani kezdett — eltekintve a kapkodás, hogy úgy mondjuk, a kétség-

beesés idejét, amikor még tájékozatlanok voltunk a vész ellen való védekezés módja tekintetében is, — a szőlő telepítés jórészt országszerte a sík területekre szorult.

Sík területeken vannak ugyanis hazánkban olyan szőlőtelepítésre alkalmas földek, melyekben a filokszerá nem áthat meg és így az ilyen területek beültetése helyesebbnek és olcsóbbnak bizonyult, tehát gazdaságosabbnak is, mint a régi, kipusztult területek szőlőinek felújítása. Ezek a területek az ugynevezett futóhomok és az ahhoz hasonló talajú földek.

Ahol a filokszerá tönkre tette a szőlőket, ott hosszú ideig nem tudtak szőlőbirtokosaink, mi is lenne a helyesebb eljárás a szőlő felújításra és amíg az ilyen vidékek lakói a tennivalók fölött tételődtek azt az időt a tapasztalt, tanult szőlőbirtokosok arra használták föl, hogy a sík területeken ültették szőlőt. Némelyek sikerrel, mások eredménytelenül.

Akik okszerűen fogtak a munkához és akik a homok-talajukat kelősen megmivelték, azoknak a munkája sikerült; akik ellenben azt hitték, hogy a homokföldek megfogatása, rigolirozása főlöszleges, azok keservesen csalódtak.

Hosszú időbe tellett, míg nálunk a helyes és sikeres szőlőtelepítési irány kialakult és olyanná lett, hogy azt ma már szinte kockázat nélkül követhetjük.

Sokan azonban még ma is tájékozatlanok az iránt, hogy milyen szőlővel ültessék be erre szánt földeiket. Ezekre való tekintettel és a szőlőtulajdonosok tájékoztatására mondjuk el a következőket.

Az oltványszőlő ültetését, mint ahogy ezt sok tapasztalás igazolja szőlőbirtokosaink aféle divatos eljárásnak gondolják. Azzal azonban nem vetnek számot, hol van ennek a létjogosultsága. Ezzel kell tehát szükségképpen ebben a hírlapi cikkünkben foglalkoznunk.

Hazánkban kétféle szőlőtájal van a filokszerá tekintetéből. Az egyikben a filokszerá nem él meg, a másikban szaporodik és pusztít kériheltetlenül. Az első, vagyis a filokszeramentes talaj csak az, melynek legalább 75 százaléka kovakő szemcsékből áll; össze nem gyúráható nincs semmi összefüggés. A szél teletség szerint hordja ide-oda és ezért is nevezik futóhomoknak. Az ilyen talajban a filokszerá nem él meg; más talajban azonban mindenütt, ha egyszer belekerült, az ilyen talajokba bizvást ültethetünk hazai szőlőfajtákat, nem kell tartanunk a filokszerától.

Vannak azonban olyan homokos és agyagos talajok, melyekben a filokszerá megei, amelyeknél tehát elene védekezni is kell. A védekezésnek két módja van és hogy ezek közül melyiket alkalmazzuk, ez a talaj minőségétől függ. Van ugyanis olyan talaj, mely szénkénegezésre alkalmas. Abba hazai fajtákat ültethetünk. Viszont vannak olyan talajok, melyek a szénkénegezésre nem alkalmasok. Ezekbe olyan szőlőfajtákat kell ültetnünk, melynek a filokszerának ellentéllanak; ilyenek az amerikai szőlők, melyekbe a hazai fajtákat beültjük.

Látványos ezekből, hogy a szőlőtelepítésnek manapság három irányja van. Nevezetesen olyan homokterületekre, melynek 75 százaléka kavalközemcsékből áll, hazai fajtákat ültetünk és az ilyen szőlőket a filokszerá ellen semmi védelemben sem kell részesíteni. — Nem túlkötött (agyagos) és nem túlloza, tehát pózépítőttégű talajokra szintén hazai fajtákat ültetünk és az ilyen szőlőket a filokszerá ellen szénkénegezéssel tartjuk fenn, ilyen talajok vannak városunk határában is, miért is nálunk az ezen irányú telepítés a legindokoltabb. — Főlemittjük végül, bár ilyen eset városunk határában alig van, — hogy az olyan talajokra, melyek nagyon agyagosok, vagy igen lazák (ritkák) kavicsosak, vagy kötőmélések, ahol a szénkénegezésnek nincs hatása, — amerikai oltványszőlőket ültetünk, mert az amerikai szőlők — habár a filokszerá rajtuk is él — erőteljes fejlődésűek és dús gyökérszetüknek fogva a filokszerának ellentéllanak. A legszerencsésebb szőlőgazda az,

akinek futóhomokon van a szőlője. Neki a filokszerá ellen nem kell védekeznie, tehát a védekezési költségeket megtakaríthatja. Mig ellenben szőlősgazdánk legnagyobb részének védekezniük kell vagy szénkénegezéssel, vagy oltványszőlők ültetésével.

Ahol a talaj a szénkénegezésre alkalmas, mint városunk határában is, — ez a védekezési eljárás célirányosabb, olcsóbb és ajánlhatóbb, mint az oltványszőlő telepítés. Számtalan példa van rá hazánkban, hogy a filokszerá-lepte szőlőket évtizedek óta szénkénegezéssel kezelik és ami földolag, — igen sikeresen kezelik. Nem kell tehát az oltványszőlő telepítésbe gazdainknak vakon, indokolatlanul belemenniük, mert az ha nem is rossz, de nagyon drága mulatság, amely ezenfölül sokszor sikertelen is.

Az oltványszőlő telepítésnek egyik nagy hátránya az, hogy az élelmes oltványszaporító tulajdonosok — elég lelkiismeretlenül és hasonlóságból, a megrendelőket sokszor értéktelen, hibás forradású oltványokkal csapják be, mégdrágán. Az ilyen oltványok 3-5 év múlva elválnak, megromlanak és elpusztulnak.

Legnagyobb baja egyébként is az oltványszőlőnek, hogy rövid életű. Ha még olyan jó kezelésben részesül is, 15-18 évig él, aztán elpusztul. Ezenfölül nagyon drága is az oltványszőlő. Ha legkevesebb 20 fillérbe számítjuk darabját és egy katasztrális holdra 5000 drb. tőkét veszünk 1 méter sor és töke-tavolsággal, — mar akkor csupán az oltványokért, munka nélkül, ezzer koronát kell kiadnunk.

Ha most tekintetbe vesszük, hogy ilyen drága telepítés, kivált a mai kiszámíthatatlan időjárás viszonyok mellett és a sok szőlőbetegség miatt csak ritkán ad jó termést, nagyon meg kell gondolnunk az oltványszőlő telepítést és ahol csak lehet, jobb ha hazai fajtákat ültetünk és ezeket szénkénegezéssel védjük.

Az igaz, hogy a szénkénegezés is pénzbe kerül évenként, mert ahol filokszerá van, ott minden évben szénkénegezni kell. Ha azonban számításba vesszük, hogy 5000 drb. hazai gyökeres szőlővesző, jó drágán számítva 200 koronába kerülhet holdanként az évenkénti szénkénegezés pedig holdanként 50-60 kor. kiadást igényel, úgy akkor könnyű kiszámítani, hogy szőlőnek 35-40 éven át tarthatjuk fönn ilyen módon azzai a költséggel, amibe az oltványszőlők beültetése került volna.

Az oltványszőlővel való telepítés tehát csak ott indokolt, ahol másként a filokszerá ellen nem védekezhettünk.

Egy esetben még elfogadható az oltványszőlővel való telepítés, akkor nevezetesen, ha magunk állítjuk elő föld oltsákkal az oltványokat. Aranylag ugyan akkor se kerül sokkal kevesebbe az oltvány és ami fő, — akkor sem szabad számításon kívül hagyni az oltványok rövid életidejét.

Ujdonságok

Szentes, 1904. április 14.

— **Városi közgyűlés.** Szentes város képviselőtestülete f. hó 18-án délelőtt 9 órakor, a túl a kurcai tanácskozó teremben közgyűlést tart, melynek tárgysorozatára a következő fontosabb ügyek tűzettek ki. Alispáni határozat Sinóros Szabó Sándor dr. ügyési állásáról történt lemondásának elfogadása s a nevezett ellen folyamlatban volt fegyelmi eljárás beszüntetése tárgyában. — Közig. bizottsági határozat az aratószerződés megkötésére helyettes kiküldetéséről történt intézkedés felterjesztésére és ezzel kapcsolatban Virágh Ede lemondása a munkaközvetítői tendők viteléről. — Javaslata a konyhakertészetre alkalmas városi földek bérbeadásáról. — A kunszentmártoni vasútállomás közös használatára vonatkozó szerződés bemutatása. — Béch Márton ajánlata a Konc-féle telek átengedése és Spitzer

Adolf ajánlata a Czukkermann-féle telek átrendezés céljaira: szükséges területének átadására tárgyalban. — A bográtköz rendezéséhez szükséges kisajátítási jog kérelmezési ügye. — L a n t o s Pal ajánlata a földi révi épületek megvételére. — A polgári leányiskolai tanítókérvény, törzsfizetésüknek 1600, lakbérüknek 400 koronára való felemelése tárgyalban. — A városi óvoda alapító oklevele.

— **Közigazgatási bizottság.** Csongrad vármegye közigazgatási bizottsága f. hó 12-én tartotta meg, Csató Zsigmond dr. főispán elnöklésével, az e hó közigazgatási bizottsági ülését, melynek megnyitása után a főispán meglehetősen emlékezett meg arról, hogy a királyi kegy a vármegye két oszlopos tisztviselőjét: Cicatricis Lajos dr. aispánt és Pollák Sándor dr. főorvost tüntette ki, a közügy terén kifejtett buzgó munkásságát az aispánnak a királyi tanácsossággal, a főorvosnak pedig a Ferencz József-rend lovagkeresztjével jutalmazva. Nem akar — úgymond a főispán — ezúttal kiterjeszkedni a nevezett kitüntetett köztisztviselők áldásos köztevékenységének részletes ismertetésére, csak azt kívánja nekik, hogy munkas életüket, jó egészségben még sokáig szentelhessék a közügyek szolgálatának és indítványozza, hogy a kitüntetésük fölött érzett örömét a közig. bizottság jegyzőkönyvében örökítse meg, ami egyhangú lelkes eljenzés mellett is történt. Ezután Cicatricis Lajos dr. aispán között meglehetősen tisztviselőtársa nevében is úgy a főispán, mint a közigazgatási bizottság irántuk megnyilatkozott megható elismerését, az az ígértet tételére nevében is, hogy az őket ért kitüntetést büdiztasnak tekintik a további közérdekű munkásságára, mert csak ezzel mutathatják magukat méltóknak az irántuk megnyilatkozott rokonszenvre, amelyet részükre továbbra is megtartani kérik úgy a főispánt, mint, a közigazgatási bizottság minden tagját. Ez ünnepélyesen megnyitó aktus után a bizottság rátért az eléje terjesztett szakügyek elintézésére.

— **A pénzügyigazgatóság és a város.** Szentes város 5-6 éven át rendszeresen jövedelmét terhelő adósságként vallotta be a nagyszámú különböző kölcsöneit amihé — nézetünk szerint — teljes joga volt, mert ezek az adósságok, a kölcsönkötvények kifejezett kikötési szerint föltétlenül lekötik a város összes ingatlanait is, és pedig elsősorban ezeket, ha mindjárt telexkönyvíleg ez adósságok bekebelezve nincsenek is. Azt, hogy az adósságok t e l e k k ö n y v i l e g bekebelezve volnának, vallomási ívén a város soha nem állította. Ugy látják azonban, hogy eddig a pénzügyigazgatóság is mindenkor osztotta a mi fentebb kifejezésre juttatott nézetünket, mert tényleg akceptálta a bevallásokat és azok alapján nem is rótt ki a városra általános jövedelmi pótdadót. A múlt évben valami divináció szállta meg a pénzügyigazgatóságot s kaptá, fogta magát, nemcsak, hogy a múlt évre rótt ki — amihé törvényenkivüli állapotban abszolút nem lehetett joga, — a városra, a terhek figyelmen kívül hagyásával, az általános jövedelmi pótdadót, hanem visszamenőleg még 5 évre. A város ez ellen a közig. bizottsághoz fölbevezett, mely a f. hó 12-én tartott ülésében elutasította. De hisszük, hogy a közig. bíróság hová az ügy további fölbevezés folytán fog kerülni, a városnak ad igazat.

— **Városunk iskolálya.** A várm. közigazgatási bizottság f. hó 12-ki ülésében, a

tanfelügyelő előterjesztése alapján behatóan foglalkozott a megyebeli népoktatásügygel, különösképpen pedig Szentes város iskolályaival, melyekről bizony a tanfelügyelői előterjesztés sok gáncsot halmoz össze. A megyebeli népoktatásügygel kapcsolatosan a tanfelügyelő terjedelmes jelentésével legközelebb behatóan akarunk foglalkozni. Ezúttal csak azt emeljük meg, hogy a jelentés tárgyalása során Cicatricis Lajos dr. aispán igen helyesen mutatott rá azokra a körülményekre, melyek lehetetlenné teszik, hogy Szentes a fölötte hatóságok megfelelő nagy számú új népiskola állítására, új polgári leányiskola építésére és felszerelésére akarják rászorítani, mert a nem lehetettel szemben még a törvénynek sincsen ereje és foganatja. Az aispán felszólalására történt, hogy a bizottság a tanfelügyelő követeléseit leszállította és Szentes csak 3 új külterületi iskola felállítására és a polg. leányiskola padjainak felújítására határozta felhívni.

— **Halálozás.** Rövid időközben második mér a sors kemény csapást Szendrői Gyulára, a helybeli kir. postahivatal érdemes főnökére. Alig mult egy éve, hogy legidősebb fia meghalt, íme most 9 éves Gyula fiát ragadta ki a szerető szülők karjaiból a halál. A gyermek kimúlását hosszas betegeskedés előzte meg, melynek f. hó 10-én hajnalban bekövetkezett halála szakította végét. A kis fiú temetése f. hó 11-én délután volt nagyszámú közönség őszinte részvételével, mely — adja az ég — hogy jótékonyan enyhítse a mélyen sujtott szülők sajnóját.

— **Vakmerő lólopás.** Forgó G. Sándor csongradi lakosnak a Csongrad mellett levő tanyjáról f. hó 6-án éjjel az istállóból két lovat, ismeretlen tettesek elhajtották. Hogy mennyire vakmerők és helyismerettel bírók voltak a lókötők, ezt az is bizonyítja, hogy a két lovat előbb felszerszámozták az istállóban, kivették, kocsiba fogták és úgy hajtották el. A tanyabéliek csak hajnalban vették észre a lólopást. A vakmerő csínyt a tetteseknek éjjeli 10 és hajnali 2 óra között kellett végrehajtaniuk, mert a tanyabéliek cseledés est 10 óráig kukoricát morzsolat és addig semmitsem vett észre, a hajnali etetéskor pedig már hűlt helyük volt csak a lovaknak.

— **Befejezett férfi-népszámlálás.** A belügyminiszter által a 20 éven fölüli férfinepesség, a képviselőválasztói jog kiterjesztése érdekében alkotandó új törvény előkészítésére elrendelt népszámlálást városunk területén immár teljesen befejezték annyiban, hogy nemcsak az összeírt munkájával készültek el, hanem az összeírt 20 éven fölüli férfinepesség kellő osztályozását is, úgy, hogy az adatok készen állanak teljes feldolgozva, az elküldésre. Pontosan számítva ezek szerint Szentes húsz éven fölüli férfinepességének száma 8610. Ezt a hiteles statisztikai adatot ismervé, most már annál inkább szeretnénk tudni, honnan vette a fővárosi lapokban róltunk-néltükünk minduntalan szocialistáképeket festető, merész fantáziájú cikkíró azt az adatát, mely szerint Szentesen tízezer volna a szocialisták száma:

— **Eljegyzés.** Kálmán Dezső kereskedő eljegyzte Stern Giziké kisasszonyt Halasról.

— **Vallásháborítás.** Csátári Gusztáv szegvári segédlelkész a napokban, mikor egy haldoklóhoz az oltári szentséget vitte, útközben megtámadta Vigh Pál szegvári lakos, aki ittas fejfel botránnyos karomló szavakkal illette az egyház emberét. A vallásháborító magyar ellen megtették a feljelentést a büntető bíróságnak, mely bizonyosan szigorúan fogja megfenyíteni a garázdalkodását.

— **A külföldre szóló postai csomagok hiányos címzése.** A külföldi postaigazgatóság jelzése szerint hazánkban gyakran mennek ki a külföldre. legkivált Németországba olyan postai csomagok, melyeknek kézbesítése hiányos vagy éppen elégtelen címzés miatt késéscímert szenved, vagy teljesen el is marad. A postát igénybevevő felek érdekében kívánatos tehát, hogy a postai csomagokon és egyáltalában mindennemű postai küldeményen a címzés latin betűkkel tisztán, olvashatóan, tüzetesen (a rendeltetési hely alatt az ország, tartomány, megye stb.) egyformán úgy legyen írva a csomagra és szállítólevélre, hogy a címzett azonossága és a rendeltetési hely tekintetében kétség ne támadhasson. Ha a rendeltetés helyén nincs postahivatal a címben az utolsó postát és meg kell nevezni. A címzet illetőleg, azt lehetőleg magára a csomag burkolatára kell írni. Ha azonban a burkolat erre nem alkalmas, a címet legjobb fatáblácskára írni és ezt a táblácskát erős zsinaggyal vagy dróttal erősíteni a csomaghoz. A papírosra írt címről pedig egész terjedelmében, még a körülkötés előtt úgy kell a csomagra ráragasztani, hogy a címről a zsinaggy is oda csorítsa a csomaghoz.

— **Nők figyelmébe.** Koch I. szabás-tanárnak, az »E ró pa« szabás feltalálójának lapunk mai számában foglalt hirdetésére azaz hívjuk fel a nők figyelmét, hogy a nevezett tanár f. hó 18-án, hétfőn délután 2 óra kor tanfolyamot kezd meg a szabastanításból az ipartestületi haz termében és hogy a nevezettnek saját találmányú szabásmódszere, melyet szerkesztőségünkben is bemutatott, olyan egyszerű és könnyen felfogható, hogy azt mindenki a legrovidebb idő alatt elsajátíthatja; — miért is a szabás-kurzus látogatását nem ajánljuk eléggé a nők figyelmébe.

— **Husvétli veredések.** Alig van vármegyénkben község, amelyben a husvétli szent ünnep a béke és szeretet jegyében, csendben, véres veredések nélkül folyt volna le. A községek ifjúsága mindinkább elvadul, eldurul erkölcsében és itt is, ott is olyan véres csatákat rögtönöz egy-egy ünnep alkalmatosság, hogy jó szerencse, mikor az ilyen csata emberéletben is áldozatot nem követel. Lapunk előző két számában bőven írtunk az egyes megyebeli községekben lefolyt ezekről a husvétli verengésekről s most íme Mindszentről kapunk hírt, hogy ott se folyt le ilyen vad duhajkodás nélkül a husvét ünnepe. A községben bent nem volt baj. De már a tanyák legénynepeiből kikérekedtek az ősi virtus. Lantos Mihály téglásoldali korcsmajában ugyan legény lovagintott egymásnak husvét hétfőjén és olyan véres veredést rögtönöztek nagy sebűben, hogy a csata után alig volt közöttük egy, akit meg nem szúrtak, vagy akinek fejét be nem lapították volna. Különösen Kiss Ferenc fejét lékelték meg hatalmasan, úgy, hogy a fejébe beletörtött bicskahegyeket orvosok szedgettek ki, sérülései pedig olyan súlyos természetűek, hogy felgyógyulásához alig van remény. Rajta kívül súlyos sérüléseket szenvedtek Gajvi Vilmos, Gyovai Antal és Balazs Pál. A csendőrség megindította a vizsgálatot.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi vizsgálata Szegeden f. hó 24-én délelőtt 9 órakor lesznek a Szegedvárosi vizsmütelpen. A helőten felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez (Szeged, Szilágyi-útca 1. szám.) küldendőek be.**

— **Betőtűzés lopás.** Özv. Hegyi Flórián szegvári tanyai lakása padlásáról, alkulescal nyitva fel a padlásajtót, három zsák kukoricát és több darab mosósappant loptak el a napokban. A karóslut jelentést tett a csendőrségnek, mely a tolvajt ifj. Berkecz Károly személyében hamarosan ki is nyomozta, aki ellen a kir. ügyészség már folyamatra is tette a vizsgálatot.

Felelősszerkesztő: BÀNFAI LAJOS.
Társ szerkesztő: MATEFFY LÁSZLÓ
Kiadóulajdonos: »Szentes és Vidék« könyvnyomda

Női ruha szabászati tantolyam!

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelgeti értesíteni, hogy körutazásom alkalmával a szentesi ipartestület nagytermében április hó 18-án d. u. 2 órakor

Női Ruha Szabászati TANFOLYAMOT

nyitok. Alkalom nyílik a n. é. hölgyközönségnek, a női ruhák szabását gyorsan és alaposan megtanulni az általam újonnan feltalált **»E U R Ó P A«** című szabászati rajzok szerint.

Szabászati módszerem oly könnyen elsajátítható, hogy egy 12 éves leánya is, hihetetlen rövid idő alatt elsajátíthatja a ruhaszabásokat.

Minden hölgy a tanúshoz a következőket kapja:

1. Egy mértékvételi könyvecskét, mely tartalmazza a pontos mértékvételt.
2. Az »Európa« című szabászati mintákat, mely a szabás rajzot mutatja mindenféle alak s nagyság szerint.
3. Tanul mindenféle blousokat, derék, kabát és paltót szabást.
4. Mindenféle divatú nyak-, matróz- és gallér-szabásokat, valamint ruha-alj szabást adok, tanítom a derék, vagy blousok díszítését, valamint azok kiszabását és összeállítását is.

Feleltem, hogy Magyarország minden nagyobb városában hihetetlen eredményt érten el, amiről számtalan elismerő, sőt hatóságai bizonyítványok állnak rendelkezésre nálam; hívhívom a n. é. hölgyközönséget, hogy a saját érdekében keressék fel tanteremet, mert teleim a legjobb és a legdivatosabb szabásokat gyorsan megtanulják.

Női szabók és varróknak külön figyelmébe ajánlom szabásomat, mert fölülmúlja az eddig létező beosztásokat.

A tandíj személyenként 12 korona, melyből 2 korona beiratásokról, a többi 10 korona akkor fizetendő, ha meggyőződött szabásom czelszerűségéről.

A tanítás kezdődik naponta d. u. pont 2 órakor és tart 5 ig.

Beiratkozni lehet úgynökömnél és délutáni órákban a tanteremben.

Szabónők, kik a szabászatban már némileg jártasak, 10 koronát fizetnek.

Szíves látogatást kér

2—1

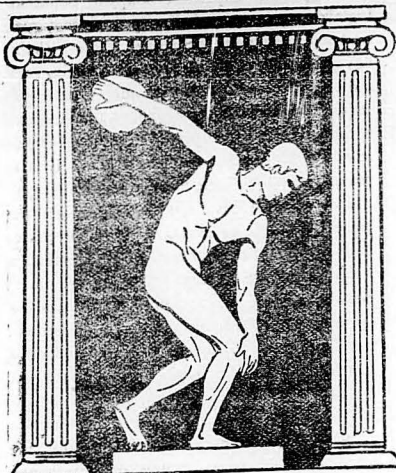
K O C H I.

az **EUROPA** szabás feltalálója és oktatója.

Címem a szentesi ipartestület nagytermében, hol a beiratások is eszközöltetnek.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányú gyógyszer, mely az elvesztett erő visszaadja. Mindazok, akik érte irnak, ingyen kapnak egy próbacsomagot, egy 100 oldal vastag könyvet együtt, postaszállítással együtt, jól becsomagolva. A legcsudálatramé jobb csomaggyógyász, ez mely már ezeket megmentett, akik jökori kicsapongások folytán erejüket vesztették vagy ezenközben betegeskedtek szeszest. Ez okból elhatározta az intézet, mindenkinél — akikérei — egy csomag gyógyszer magyarázó könyvecskével díjazatlan küldeni. E házi szerrel otthon gyógyítható a haj és mindenki, aki hajkori kicsapongások folytán nem hajokban, szellem-nyugtalanságban vagy chronicus betegségekben szenved otthon gyógyíthatja magát. Ez a gyógyszer közvetlenül ama szervekre hat, melyek erővesztésre szorultak ésudás és eredménytel gyógyítja meg az eset óta állandóan betegeskedők is. Ország és ifjak irhatnak, az alatt jelzett címen a „State Medical Institute“-nak, honnan a próbacsomagot cindinél azonnal megkaphidk. Az intézet első sorban azért akarja megmenteni, akik gyógykezelésüket végezté otthonukat el nem hagyhatják. A próbacsomag is megújítja, milyen könnyen lehet a borzalmis betegségekben otthon is gyógyítani. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenké, bárhonnan magyarul is írhat a gyógykezelést, amire a legnagyobb díszítés mellett díjazatlan elküldik neki a próbacsomagot a magyarázó könyvvel együtt. Irjon tehát — akinek kell — mindenkor azonnal. A külföldön is meg lehet rendelni, ha megírja, hogy senki se tudja meg a tartalmát, a cselelt így kell megrendelni: State Medical Institute 6901 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika és minden level portomonessen küldend.

BRAZAY-féle SÓSBORSZESZ

A Brázay-féle sósborszesz kitűnő szolgálatot tesz olyan embereknek, akik sokat járnak, vadászoknak, turistáknak, szóval minden sportférfinak, mint izomedzőszer. Nyomban eloszlik a legnehezebb fáradtság is, ha erős testmozgás után bedörzsöljük magunkat tetőtől-talpig sósborszeszszel. 4—1

Tavaszi és nyári évad 1904.

Valódi brünni kelmék

Egy maradék 3.10 7 8 10 kor jó
hosszú, teljes férfú 12 14 kor. jobb
tönyt (kabát, nadrág és 16—18 kor. finom
mellényt) kiad csak 21 kor. legfinom. valódi gyapjúból

Egy maradék fekete szalonöltönyből 20 kor. — valamint felöltőszöveteket, turistalódent, selyem-kamgarn stb gyári árakon küld szét a reálisnak és szolidnak elismert szövetgyári raktár 30 1

Siegel-Imhof Brünnen.

Minták ingyen és bérmentve. Mintahü küldésért jótállás.

Magánvevők előnye, hogy szövetet közvetlen a fenti cégnél, a gyárból rendelhetnek, jelentékenyek.

Eladó ház.

Leipnik és Spitzer I. t. 207. és 208 szám alatt levő házuk eladó III tized 126. számú házához 2 üzlethelyiség pedig bérbeadó. Ertekezhetni ugyanott a tulajdonosoknál. 10—6

Érsek Imre I. 698. számú háza olcsón kedvező feltételek mellett eladó.

A KISBIRTOKOSOK ALTAL

sajátkezűleg, a legnagyobb gonddal, angolnyelven és ráfás eljárással készített, kitűnő minőségű, vagyó nilag szavatolt fajtiszta, I-ső rendű miniszteri s okványrendeletnek minden tekintetben megfelelő

Szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas!

csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtiszttának, a legjobbaknak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak!

Minden nagyhangon hirdeté, gyárilag fűllesztett, reklamirozott, előhajtásos oltást messze felülmulnak!

Chasselas, muskataly és más legkiválóbb csemege fajokból összevalogatott I-ső rendű **Lugasgyűjtemény** ára: (melynek megereidéseért és jószágért felelősség vállaltatik.)

1. Kis összeállítás 15 darab . . . 5 kor. 2. Nagy összeállítás 30 darab . . . 10 kor.

a) BORFAJOK: b) CSEMEGE-GEFAJOK:

Amerikai ripária portális alanyon oltott gyökere fás és zöld oltványok ára tavaszi szállításra:	Arak tavaszi szállításra értendő:
Ezer darab 200 kor.	Ezer darab 220—240 kor.
Száz darab 22 kor.	Száz darab 25—30 kor.
Tíz darab 2 kor.	Tíz darab 3—5 kor.

Hazai szőlőfajok! — Filoxermentes:

SZŐLŐKIRÁLY (Delaware).

A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai directtermő, melynek 25—26 százalékos cukor és szokatlanul nagy szeszartalmu bora igen jó, hasonló a szomorodni máslihoz és a maistrához. Silányabb kertü vagy homoki borok feljavítására. Gyengébb évbeli termésék háziasítására nem lehet eöggé ajánlati. A Delaware francia szigetről 17 évvel ezelőt követlenül az érmellekre portált ezen perenospórnak ellentálló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s multu nevezhetjük a borok királyának. A jövő szőlőszet kinöve. Mindenütt megterm, úgy a honokon, mint kötött agyagos, meszes, köves palás és nyirkos talajokban. Szen boldogan nélkül termő, biztosan jól megfordadt, rendkívül (tartós szívós zöldhajtása 1—20. hideget is kibíró) korán érő csemegéj felhozott előfaveinél fogva, — megérdemli, hogy kertjeinkben, birtadékon, kertészek és hazánk fala mellett s minden egyebbre nem használható helyeken — mint

Szőlőlugas tenyésztessék

100 darabból álló lugas gyűjtemény csomagolva és postára feladva csak 10 korona.

Borkirály! Mintabor 2 korona. (Delaware!)

Ripáriaportális telepek! Nagymennyiségű ripária eladás!

Tisztán kezelt valódi érmelleki fajborok! palackokban úgy mint hordókban, kicsinyben és nagyban a legutányosabban beszereshető s kívánatos válaszbeliség ellenében bővebb felvilágosítást, vagy 1 Korona utánvéti mellett minta bort küld:

Az Érmelleki Szőlőszeti és Borászati Szakközlöny, mint Országos Hirdetési Kalauz Székelyhid. (Biharmegye). 28—10